

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
-------------	---

CZEŚĆ I

PODSTAWY ROZWIJANIA SZKOLNEGO SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA OPARTEGO NA WIEDZY

Rozdział 1

Społeczno-kulturowe uwarunkowania funkcjonowania i rozwoju szkolnego systemu bezpieczeństwa	15
1.1. Sytuacja człowieka w transformującym się społeczeństwie.....	15
1.2. Zagrożenia i bezpieczeństwo uczniów w szkole	17
1.2.1. Bezpieczeństwo ucznia w szkole – próba jego zdefiniowania.....	18
1.2.2. Zagrożenia – ujęcie i klasyfikacja zjawiska	20
1.2.3. Charakterystyka zagrożeń uczniów w środowisku szkolnym.....	23
1.2.3.1. Zagrożenia rzeczowe zewnętrzne – uderzające w istnienie człowieka.....	24
1.2.3.2. Zagrożenia rzeczowe wewnętrzne, psychicznie i fizycznie – zniewalające człowieka	25
1.2.3.3. Zagrożenia rzeczowe zewnętrzne – niszczące istotę człowieka	26
1.2.3.4. Zagrożenia ideowe – ubezwłasnowolniające człowieka.....	27
1.3. Przyczyny obecnych trudności z zapewnieniem bezpieczeństwa w szkole i możliwości ich ograniczania	27
1.3.1. Przyczyny trudności z bezpieczeństwem	31
1.3.2. Możliwości ograniczania trudności z bezpieczeństwem.....	33
1.4. Obraz szkolnego systemu bezpieczeństwa	34
1.4.1. Metodologia projektowania szkolnych systemów bezpieczeństwa	36
1.4.2. Wizja w rozwijaniu szkolnego systemu bezpieczeństwa	38
1.4.3. Przesłanki dla tworzenia wizji szkolnego systemu bezpieczeństwa	40
1.5. Wizerunek nowego szkolnego systemu bezpieczeństwa	43
1.5.1. Szkolny system bezpieczeństwa jako instytucja partnerska	44
1.5.2. Wiedza w szkolnym systemie bezpieczeństwa	47
1.6. Wiedza w promowaniu rozwoju szkolnych systemów bezpieczeństwa	49

Rozdział 2

Zarządzanie wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów w szkole jako postulat i norma badania i rozwijania szkolnych systemów bezpieczeństwa	55
2.1. Uwagi o zarządzaniu wiedzą w szkole	55
2.2. Istota zarządzania wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów w szkole...	57
2.3. Specyfika wiedzy nauczycieli w usprawnianiu rozwiązywania problemów szkolnych zagrożeń	60
2.4. Rodzaje i zakres wiedzy potrzebnej w rozwiązywaniu problemów bezpieczeństwa uczniów	62
2.4.1. Ogląd i wgląd w zagrażające sytuacje	63
2.4.2. Rodzaje i zakresy doświadczeń i wiedzy o zagrażających sytuacjach ...	65
2.5. Założenia szkoły promującej zarządzanie wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie	68
2.5.1. Model szkoły zarządzającej wiedzą.....	70
2.5.2. Standardy pracy szkoły zarządzającej wiedzą	73
2.6. Koncepcja wykorzystania zarządzania wiedzą w przygotowaniu i realizacji działań dla bezpieczeństwa uczniów.....	75
2.7. Podsumowanie	82

CZĘŚĆ 2

OCENA STANU AKTUALNEGO I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA PRAKTYKI ZARZĄDZANIA WIEDZĄ O ZAGROŻENIACH I BEZPIECZEŃSTWIE UCZNIÓW W SZKOLE

Rozdział 3

Cele, przedmiot, problemy i tezy badawcze oraz metodologia i organizacja badań	85
3.1. Cele i przedmiot badań	85
3.2. Problemy badawcze – orientacja w zakresie uwarunkowań i przebiegu zarządzania wiedzą w szkole	86
3.3. Tezy badawcze	91
3.4. Metody i techniki badawcze oraz organizacja badań.....	92

Rozdział 4

Osiągnięcia szkół w zakresie zarządzania wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów.....	95
4.1. Szanse rozwoju zarządzania wiedzą w szkołach	95
4.2. Kultura organizacyjna szkoły a zarządzanie wiedzą.....	104
4.2.1. Charakterystyka składników klimatu społecznego szkoły.....	105
4.2.2. Szkolne kultury i ich podporządkowanie zarządzaniu wiedzą	113
4.3. Nauczycielskie kompetencje zarządzania wiedzą	117
4.3.1. Gromadzenie wiedzy.....	119
4.3.2. Transfer wiedzy	122
4.3.3. Wykorzystanie wiedzy	126

4.4. Organizacyjne uczenie się w środowisku szkoły	130
4.4.1. Niektóre podmiotowe uwarunkowania organizacyjnego uczenia się	132
4.4.2. Niektóre przedmiotowe uwarunkowania organizacyjnego uczenia się ..	136
4.5. Elastyczność szkolnych struktur jako czynnik zarządzania wiedzą	142
4.5.1. Elastyczność podmiotowych relacji zachowania się w szkole zarządzającej wiedzą.....	144
4.5.2. Przedmiotowe czynniki elastyczności zachowania się w szkole zarządzającej wiedzą.....	147
4.6. Lokalne środowisko motywem rozwoju zarządzania wiedzą.....	152
4.6.1. Presja środowiska jako czynnik usprawniający zarządzanie wiedzą.....	153
4.6.2. Rozwój zagrożeń w lokalnym środowisku motywem w zarządzaniu wiedzą	157
4.7. Wnioski z badań – czynniki warunkujące rozwój zarządzania wiedzą o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów	160

CZĘŚĆ 3

PODEJŚCIE ETNOMETODOLOGICZNE W ROZWIJANIU ZASOBÓW WIEDZY O ZAGROŻENIACH I BEZPIECZEŃSTWIE UCZNIÓW

Rozdział 5

Rekonstrukcja wiedzy o społeczno-kulturowych uwarunkowaniach bezpieczeństwa uczniów.....	165
5.1. Refleksje wprowadzające w problematykę badań etnometodologicznych.....	165
5.2. Charakterystyka składników wiedzy o dynamice szkolnych zagrożeń	166
5.3. Pojęcia uwrażliwiające przydatne w badaniu problemów zagrożeń i bezpieczeństwa uczniów	169
5.3.1 Uwrażliwiające pojęcia ze sfery czynników biologicznych	170
5.3.2 Uwrażliwiające pojęcia ze sfery czynników środowiskowych.....	173
5.4. Podstawy metodologiczne badań.....	176
5.5. Techniki badawcze – narracja w etnometodologicznych badaniach uwarunkowań bezpieczeństwa.....	178
5.6. Organizacja badań – charakterystyka terenu badań i badanej populacji	181

Rozdział 6

Uwarunkowania i dynamika zagrożeń bezpieczeństwa w opiniach uczniów ...	185
6.1. Uwagi o uwarunkowaniach analizowania zagrożeń bezpieczeństwa uczniów	185
6.2. Podejście interpretacyjne do analizy narracyjnych wypowiedzi uczniów – interpretacja formułująca	187
6.2.1. Założenia interpretacji formułującej	187
6.2.2. Interpretacja formułująca wypowiedzi uczniów mówiących o picciu alkoholu i alkoholizmie wśród młodzieży	190
6.2.3. Charakterystyka procesu poznania i wiedzy wynikająca z interpretacji formułującej narracji.....	210
6.3. Podejście interpretacyjne w rekonstrukcji wiedzy przydatnej w działaniach na rzecz trzeźwości – interpretacja refleksywna	211

6.3.1. Założenia interpretacji refleksywnej	211
6.3.2. Koncepcja sieci spotykających się dróg – budowanie wiedzy o zagrożeniach i bezpieczeństwie uczniów.....	214
6.4. Wnioski z badań – uwarunkowania tworzenia wiedzy o zagrożeniach i bezpieczeń- stwie uczniów.....	218

CZĘŚĆ 4

DZIAŁANIA W KIERUNKU ROZWOJU SZKOLNYCH SYSTEMÓW BEZPIECZEŃSTWA

Rozdział 7

Podstawowe kierunki rozwijania zarządzania wiedzą w szkole – ku szkolnym syste- mom bezpieczeństwa uczniów	223
7.1. Założenia organizacyjno-funkcjonalne szkolnego systemu bezpieczeństwa opartego na wiedzy	223
7.2. Proces i produkty rozwijania tożsamości szkolnego systemu bezpieczeństwa	227
7.3. Uwarunkowania rzeczowe konstytuujące szkolny system bezpieczeństwa	229
7.4. Tworzenie w środowisku szkolnego systemu bezpieczeństwa warunków do rozwijania zarządzania wiedzą.....	231
7.4.1. Zespoły partnerskie jako społeczno-kulturowy kapitał bezpieczeństwa	231
7.4.2. Kierowanie pracą zespołu partnerskiego rozwiązującego problem zagrożenia	235
7.4.3. Oddolni liderzy – kierowanie procesem grupowym w zespole partnerskim	237

Rozdział 8

Funkcjonowanie szkolnego systemu bezpieczeństwa uczniów wykorzystującego zarządzanie wiedzą w eliminowaniu zagrożeń ze szkolnego środowiska ...	241
8.1. Zespołowe uczenie się i działanie jako czynnik poszukiwania, upowszechniania i wykorzystania dobrych praktyk	241
8.1.1. Potrzeba usprawniania pracy zespołów partnerskich.....	241
8.1.2. Metodyczne podejście do tworzenia dobrych praktyk.....	243
8.2. Podstawowe procesy reagowania w szkolnym systemie bezpieczeństwa.....	246
8.2.1. Organizacyjne założenia funkcjonowania szkolnego systemu bezpieczeństwa	246
8.2.2. Teoria aktora-sieci w opisie funkcjonowania szkolnego systemu bezpieczeństwa	249
8.2.3. Aktancyjny model diagnozy zagrożeń bezpieczeństwa	254
Zakończenie	259
Literatura.....	265
Spis tabel.....	277
Spis rysunków	281